తేది:11-3-2010

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ బడ్జెట్‌పై అసెంబ్లీలో చేసిన ప్రసంగం

డా॥ఎన్. జయప్రకాష్ నారాయణ్ : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి బడ్జెట్ ప్రకారం రూ॥1,13,675 కోట్ల సంవత్సర వ్యయమైతే, ప్రతిరోజు రూ॥312 కోట్లు ఖర్చు కాబోతున్నది. ప్రతిగంటా రూ॥13 కోట్లు ఖర్చు కాబోతున్నది. ప్రతి నిమిషం రూ॥22 లక్షలు ఖర్చు కాబోతున్నది. ప్రతి సెకండు, రాత్రి, పగలు, ఆదివారం, శనివారం, పండుగ రోజు, శెలవు రోజు ప్రతి సెకండూ రూ॥38,000 ఖర్చు కాబోతున్నది. మరి ఈ బడ్జెట్ వెనకాలున్న ఫిలాసఫీ ఏమిటి? లోతుగా ఆలోచిస్తే, చరిత్రలో ప్రతి ప్రభుత్వం కూడా 200 ఏళ్ల క్రితం దాకా కేవలం దేశ రక్షణ కోసం, రెండు దేశంలో శాంతిభద్రతలు కాపాడటం కోసం, అరాచకత్వం లేకుండా ఆపడం కోసం ఖర్చుపెట్టాయి. ఆ తరువాత కాలక్రమేణా మౌలిక సదుపాయాల కోసం, సహజవనరుల అభివృద్ధి కావచ్చు, రోడ్లు కావచ్చు, మౌలిక సదుపాయాలు కావచ్చు. కానీ అధ్యక్షా, గత శతాబ్దంలో ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వాల తీరులో ఒక మౌలికమైన మార్పు వచ్చింది. అదేమంటే, ఒక బిడ్డ భవిష్యత్తు ఏ తల్లి గర్భాన పుట్టింది అన్నది నిర్ణయం చేయకూడదు. ప్రతిబిడ్డకి సమాజంలో ఎదిగే అవకాశాలు ఇవ్వడం ప్రభుత్వం ప్రధాన కర్తవ్యం అన్న ఒక మౌలికమైన నైతిక లక్ష్యం ప్రభుత్వాలను ప్రేరేపించింది. ఈవేళ ఈ బడ్జెట్‌ను పరిశీలించినప్పుడు, అధ్యక్షా, ప్రధానంగా దీన్ని ఆలంబనగా చేసుకుని నేను విశ్లేషిస్తున్నాను మీరిచ్చిన కొద్దిపాటి సమయంలో. ఒక సామెత వుంది అధ్యక్షా, Operation successful; but patient dead అని చెప్పి, డాక్టర్ గారు చాలా విజయవంతంగా ఆపరేషన్ చేసారు. అద్భుతంగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టారు, గొప్ప సాంకేతిక విజ్ఞానమున్నది, ఎంతో నైపుణ్యమున్నది. కానీ చివరికి పేషెంట్ జీవితం పోయింది. ఈవేళ అద్భుతంగా మనం వేల కోట్లు, పదుల వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నాం. పేదరికం పోవడం కోసం కనీసం 39 సంవత్సరాలుగా మాట్లాడుతున్నాం. కానీ పేదలను ఓటు బ్యాంకులుగా మార్చి పేదరికం కొనసాగేందుకు బాటలు వేస్తున్నాం. దానికి ఇటీవల 20,25 ఏళ్లుగా వచ్చిన బడ్జెట్‌లతో పాటు ఈ బడ్జెట్ కూడా ఆ పరంపరనే కొనసాగిస్తున్నది.

ముందుగా ద్రవ్య నిర్వహణ, ఆర్థిక నిర్వహణ గురించి ఖచ్చితంగా ముఖ్యమంత్రి గారిని ప్రశంసించాలి. ఈ ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో కూడా ద్రవ్యలోటుని, అంటే ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయం కంటే ఖర్చు చేసేది ఎంత ఎక్కువ అంటే.. అంటే అప్పులు ఎంత ఎక్కువ అవుతున్నాయంటే మొత్తం రాష్ట్రం ఆదాయంలో మూడు శాతానికి కుదించగలిగారు. అలాగే రెవెన్యూ పర్ప్లస్ చూపించగలుగుతున్నారు మూడు వేల ఐదు వందల నలభై ఎనిమిది కోట్ల రూపాయలు. నడుస్తున్న సంవత్సరంలో కూడా ప్రతిపాదించిన దాని కంటే ఎక్కువగా రెవెన్యూ మిగులు వున్నట్లుగా అంచనాలు రెండు వేల తొమ్మిది వందల కోట్లుగా చూపెట్టారు. అలాగే ప్రణాళికా వ్యయాన్ని పెంచుతున్నారు. ఇవన్నీ సంతోషం, కానీ దీని వెనకాలే పెట్టుబడులు తగ్గుతున్నాయి. గత సంవత్సరం కంటే వచ్చే సంవత్సరం రూ॥2,000 కోట్లు పెట్టుబడులు తగ్గుతున్నాయి, క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ తగ్గుతున్నది. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైంది. ప్రభుత్వ వ్యయం రూ॥14 వేల కోట్లు పెరుగుతుండగా, పెట్టుబడులు మాత్రం రూ॥2,000 కోట్లు తగ్గుతున్నాయనంటే ఇది చాలా ప్రమాదానికి సంకేతం.

మరొకటి, వచ్చే సంవత్సరం గుర్తించవలసింది 2011, ఏప్రిల్ నుంచి జి.ఎస్.టి. జాతీయ స్థాయిలో అమల్లోకి వచ్చే అవకాశం వుంది. జి.ఎస్.టి. అంటే సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ గాని, ఇతర పరోక్ష పన్నులు గాని జాతీయ స్థాయిలోని, మన రాష్ట్రంలో వున్న సేల్స్ ట్యాక్సుగాని, ఇతర పరోక్ష పన్నులు గాని మొత్తం కలిపేసి ఒకేసారి ఒకేచోట నుంచి వసూలు చేయడం, తరువాత వ్యాట్‌లాగానే వివిధ స్థాయిల్లో వాల్యు ఎడిషన్‌ని బట్టి వసూలు చేయడం. అప్పుడు అకస్మాత్తుగా రూ॥31,000 కోట్లు వస్తున్న సేల్స్ ట్యాక్సు ఆదాయంలో నుంచి హెచ్చుతగ్గులు రావచ్చు. ప్రభుత్వాన్ని ఈ సంవత్సరం కాలంలో అందుకు జాగ్రత్తగా ముందస్తు చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

ఇక బడ్జెట్‌లోకి వెళితే, రూ.28,000 కోట్లు కేవలం జాతీయ స్థాయి నుంచి మనకు వస్తున్న నిధులు. అది కూడా సెంట్రల్లీ స్పాన్సర్డ్ స్కీమ్స్ కాకుండా, రూ.23 వేల కోట్ల అప్పులు, రూ.12 వేల కోట్లు తాగుడు నుంచి వచ్చే ఆదాయం. మనం ముద్దుగా పిలుచుకుంటున్న ఎక్సైజ్, ఈ మూడు కలిపితే రూ. 63 వేల కోట్లు అవుతున్నాయి. అంటే అవి మినహాయిస్తే మన బడ్జెట్ రూ. 50 వేల కోట్లు మాత్రమే. చాలా మందికి ఈ విషయం తెలియక మనమేదో లక్ష కోట్లు సంపాదిస్తున్నామని, ఖర్చు పెడుతున్నామని అనుకుంటున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో పేదరికంలో అంతానికి బడ్జెట్ ఏ రకంగా ఉపయోగపడుతుంది. పేదరికం అంతం కావాలంటే మూడే మూడు మంత్రాలున్నాయి. ప్రతి బిడ్డకి మంచి ప్రమాణాల విద్య, ప్రతి కుటుంబానికి నిరంతరం మంచి ఆరోగ్యం, ప్రతి యువకుడికి, యువతికి సంపద సృష్టిలో పాలుపంచుకునే నైపుణ్యం. విద్యకి ఈ బడ్జెట్‌లో కేటాయింపు కేవలం రూ. 12,074 కోట్లు. గతంకంటే పెంచామని చెప్పుకుంటున్నారు. కానీ, రాష్ట్ర స్థూల ఆదాయంలో ఇది 2.8 శాతం మాత్రమే. ప్రపంచంలో మీరు ఎక్కడ చూసినా సరే.. విద్యకి కనీసం 6 శాతం జాతీయ ఆదాయంలో ఖర్చుపెడుతుండగా, మన రాష్ట్రంలో ఈ వేళ కూడా ఖర్చుపెట్టేది 2.8 శాతం. ఆ విద్య కూడా పనికిరాని విద్య. నేనొక ప్రభుత్వ పాఠశాల్లో చదువుకున్నాను. ఇక్కడున్న యువశాసనసభ్యులు చాలామంది ప్రభుత్వ స్కూళ్లలో చదువుకుని వుండరు. కానీ, అనుభవం వున్నవారు చాలామంది చదువుకుని వుంటారు. ఈ వేళ మనందరిలో ఏ ఒక్కళ్ల బిడ్డ కూడా ఒక ప్రభుత్వ పాఠశాల్లో చదువుకునే సాహసాన్ని చేయడం లేదు. ఆ సాహసం చేస్తే ఆ బిడ్డకి భవిష్యత్తు లేనట్టే లెక్కవుతున్నది. నిరుపేదలు కూడా, రిక్షా లాగే కార్మికులు కూడా ఆడపిల్ల, మగబిడ్డ వుంటే మగపిల్లాణ్ణి డబ్బులిచ్చి ప్రైవేటు స్కూల్లో – పైసల బళ్లో చదివించి, ఆడపిల్లని ఎలాగో ఆడపిల్లే కదా అని అక్కడ ప్రభుత్వ స్కూల్లో చదివిస్తున్నారు. ఇంతకంటే దారుణం లేదు. డబ్బులు కేటాయింపు గాని, వినియోగం గాని రెండూ కూడా దారుణంగా వున్నాయి. అందుకనే కేవలం అక్షర జ్ఞానం రీత్యా చూసినా కూడా దక్షిణాదిన వున్న మిగతా మూడు రాష్ట్రాల కంటే, తమిళనాడు, కర్నాటక, కేరళ కంటే తక్కువున్నాం. పశ్చిమాన వున్న మహారాష్ట్ర, ఎక్కడో పర్వత ప్రాంతాల్లో వున్న హిమాచల్ ప్రదేశ్ కంటే కూడా తక్కువున్నాం, ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఏ రకంగా కూడా గర్వకారణం కాదు. ఎన్నో సందర్భాల్లో విద్యలో వున్న లోపాలను గురించి నేను ప్రస్తావించాను. ఏడో తరగతిలో కూడా కనీసం చదివేటువంటి శక్తి, ప్రైవేటు స్కూళ్లకు వెళ్లే పిల్లలకు కూడా గ్రామ ప్రాంతాల్లో ముప్ఫై నుంచి నలభై శాతం మంది పిల్లలకు చదివే శక్తి కూడా లేదు. ఏడో తరగతిలో కూడా చిన్న లెక్క చేసే శక్తి లేదు.

ఇక అధ్యక్షా, ఆరోగ్యాన్ని గురించి రూ.4,183 కోట్లు. అంటే రాష్ట్ర ఆదాయంలో మొత్తం ప్రభుత్వ ఆదాయం కాదు, రాష్ట్ర గ్రాస్ డొమెస్టిక్ ప్రొడక్టులో ఇది కేవలం 0.9 శాతం మాత్రమే. ఒక్క శాతం కంటే తక్కువ. దాన్లో కూడా వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు ఆరోగ్యశ్రీ కోసం. కేవలం 1,80,000 మందికి గాను, రోజుకి 500 మందికి ఆపరేషన్ చేయడం కోసం వెయ్యి కోట్లు ఖర్చుపెడుతుంటే, మిగతా మొత్తం ఆరోగ్యం, కుటుంబ నియంత్రణ అన్నీ కలిపి మీరు ఖర్చుబెడుతున్న డబ్బు జీతభత్యాలతో సహా 3,100 కోట్ల రూపాయలు. ఆరోగ్యశ్రీ గురించి అందరూ కూడా చాలా అద్భుతమని చెప్పుకుంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారి మాటల్లో చాలాసార్లు నేను విన్నాను. కఠోరమైన వాస్తవాలను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అధ్యక్షా, రోజుకి 70 వేల మంది రోగులు ఈ రాష్ట్రంలో డాక్టర్ల వసతి కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. వారిలో రోజుకి 25 వేల మంది రోగులు డాక్టర్ల దగ్గరకు వెళ్లే స్తోమత లేక, దగ్గర్లో అసుపత్రి సౌకర్యం లేక నిట్టూరుస్తూ, ఇంట్లో రోగంతో కూర్చుని మూలనపడి ఏడుస్తున్నారు. రోజుకి 20,000 మంది. అధ్యక్షా, 500 ఆపరేషన్లు ఆరోగ్యశ్రీలో ప్రతిరోజూ చేస్తుంటే, ఈ రాష్ట్రంలో సగటున 15 వేల నుంచి 20 వేల మందికి ప్రతిరోజు హాస్పిటల్‌లో అడ్మిషన్ అవుతున్నారు. ఈ 20 వేల మందిలో 500 మందికి ఆపరేషన్‌లు చేసి, మిగతా 14,500 మంది లేక 19,500 మంది వాళ్ల బ్రతుకులను బుగ్గిపాలు చేస్తున్నారు. మొన్ననే ఆరోగ్య మంత్రి గారు రూ.77 కోట్ల రూపాయలు మేము ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులన్నింటికి టీచింగ్ ఆసుపత్రుల నుంచి పీ. హెచ్.సి ఆసుపత్రుల దాకా డబ్బులిస్తున్నామని చాలా సగర్వంగా చెప్పారు. వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు, 1,80,000 మంది ఆపరేషన్ల కోసం ఖర్చుపెడుతూ, మొత్తం రాష్ట్రంలో వున్న ఆరోగ్యవ్యవస్థలో మందుల కోసం ప్రభుత్వమే చెబుతున్న లెక్కల ప్రకారం పెడుతున్న ఖర్చు కేవలం రూ.77 కోట్లు. దాన్లో నలభై శాతమేమో టీచింగ్ జనరల్ హాస్పిటల్స్, మిగతావన్నీ మిగిలిన స్థాయిల్లో, ఎలాంటి ఆరోగ్యం అందుతోంది? ఎక్కడుంది ఆరోగ్యం? అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశ్రీ పరిష్కారం కానేకాదు. ఈ వేళ కూడా బాగా అభివృద్ధి చెందిన సంపన్న దేశాల్లో కూడా విద్యని, ఆరోగ్యానికి పెద్దపీట వేసి చట్టసభల్లో చర్చంతా దాని గురించే జరుపుతున్నారు. అమెరికాలో జార్జ్‌బుష్ వున్న కాలంలో కూడా, పేదల గురించి పట్టించుకోడు అనుకున్న వాడు వున్న కాలంలో కూడా అమెరికాలో No child left

behind Act ని తీసుకొచ్చారు. అలాగే, ఈ వేళ అమెరికాలో చర్చంతా కూడా ఆరోగ్యం అందరికీ అందించడమెలా అన్నది. బ్రిటన్‌లో నేషనల్ హెల్త్ సర్వీస్, కాంప్రెహెన్సివ్ ఎడ్యుకేషన్, కానీ, నిరుపేదలున్న దేశంలో విద్య అని, ఆరోగ్యమని ఏదో ఒక మాట చెప్పడం కేవలం ప్రజల అమాయకత్వాన్ని ఆసరాగా చేసుకుని మోసపుచ్చడం తప్ప, పేదరికాన్ని తొలగించడం కోసం కావాల్సిన ఆరోగ్యాన్ని, నైపుణ్యాన్ని ఇచ్చేటువంటి శక్తిగాని, ఆలోచన గాని ప్రభుత్వాలకు లేదు. కఠోర వాస్తవాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

డా॥ఎన్.జయప్రకాష్ నారాయణ్ : వస్తున్నాను అధ్యక్షా... ఇక ప్రభుత్వం పూర్తిగా కేంద్రీకరించింది.

డా॥ఎన్. జయప్రకాష్ నారాయణ్ : (కం)

ఈ వేళ జాతీయ స్థాయి నుంచి 32 శాతం కేవలం పన్నుల్లో వాటాగా రాష్ట్రానికి వస్తుంది. ఇటీవలిదాకా 30.5 శాతం వచ్చేది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టాక, దానిని 13వ ఆర్థిక సంఘం నివేదిక ప్రకారం 32 శాతం చేశారు. అదికాకుండా, మిగిలిన Grants in - aid గాని లేదా Centrally Sponsored Schemes గాని కలిపినట్లయితే, జాతీయంగా ప్రభుత్వ ఆదాయంలో దాదాపు 46 శాతం రాష్ట్రానికి వస్తున్నది. రాష్ట్రం నుండి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఎంత ఇస్తున్నారు? కేంద్రం నుంచి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ప్రత్యక్షంగా వచ్చే నిధులంత కూడా లేదు. పూర్తిగా ప్రభుత్వాన్ని కేంద్రీకరించిపారేశారు. జిల్లాలు గాని, పట్టణాలుగాని, నగరాలుగాని, గ్రామాలుగాని వాటి ఘోషే పట్టించుకునేది లేదు. రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘాన్ని ఇంకా ఏర్పాటు చేయలేదు. రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన జరుగుతోంది. ఏర్పాటు చేసినప్పుడు పట్టించుకోవడం లేదు. జిల్లాలకు అధికారం లేదు. నగరాలకు అధికారం లేదు. జిల్లా బడ్జెట్లు లేవు. గతంలో అధ్యక్షా.. ఈ రోజు ప్రాంతీయ ఉద్యమాలు చెలరేగుతున్న నేపథ్యంలో 1973–74 సంవత్సరాలలో ప్రతి జిల్లాకి కేటాయింపుల్ని, ప్రతి ప్రాంతాన్ని ; కేటాయింపుల్ని చూపెట్టారు. కనీసం ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రోజు రాష్ట్రంలో ఉన్న పరిస్థితుల్లో అపోహలను తొలగించడం కోసం జిల్లా వారిగా, ప్రాంతాల వారిగా కేటాయింపులు చూపెడతారని ఆశించాం. కాని దాని ఆలోచనే లేదు. ఇక ప్రాంతీయ కమిటీలు ఏర్పాటు చేసి, వారి నిధుల్ని వారికే ఇచ్చి, మీరు చూసుకోండని చెప్పారంటే గుండె కోత పోతుంది, గుండె మంట తగ్గుతుంది, విశ్వాసం కుదురుతుంది. జిల్లాలకు అధికారం ఇవ్వకుండా, ప్రజల చేతులకు అధికారాన్ని ఇవ్వకుండా, ప్రజల బాధ్యతని వారి చేతుల్లో పెట్టకుండా మీరుప్రజల విశ్వాసాన్ని చూరగొనలేరు. వారికి నమ్మకాన్ని కలిగించలేరు. పేదరికాన్ని తొలగించలేరు.

హైదరాబాద్ నగరం మొత్తం.. రాష్ట్ర రాజకీయం, ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతా కూడా హైదరాబాద్ నగరం చుట్టూ తిరుగుతుంది. ఈవేళ ప్రాంతీయ ఉద్యమాలకు కారణం కూడా హైదరాబాద్ నగరమే.. ఎందుకని? గ్రామాల నుంచి లక్షలాది మంది పొట్టచేత పట్టుకుని వలసిపోతున్నారు. రూ॥13 వేల కోట్లు మీరు రుణాలు మాఫి చేసినా, వ్యవసాయ రంగంలోInterest Subsidy లు ఇస్తున్న....

డా॥ఎన్.జయప్రకాష్‌నారాయణ్ : నేను అర్థం చేసుకోగలను అధ్యక్షా.. రూ॥13 వేల కోట్ల రుణమాఫీ చేసినా.. వడ్డీలలో రాయితీలిచ్చినా.. ఉచితంగా విద్యుత్ ఇచ్చినా.. పదులు వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ఇరిగేషన్ తీసుకువస్తున్నామని చెప్పి అనుకొంటున్నా.. ఫెర్టిలైజర్ సబ్సిడీ జాతీయ స్థాయి నుంచి వేలాది కోట్లు ఇచ్చినా ఈ రోజు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా 40 లక్షల టన్నులు, కొద్ది కాలం కాస్త వర్షం తగ్గినా మళ్ళీ తర్వాత మొత్తం మీద వర్షం బాగానే పడింది. కొద్దిగా వర్షం తగ్గగానే మనకు ఉత్పత్తి పడిపోతున్నది. అంటే వ్యవసాయాభివృద్ధి అంతా కూడా కాగితాల మీదే కనిపిస్తోంది, వరుణ దేవుడి వలన కనిపిస్తోంది. ఎక్స్‌టెన్షన్ ఎక్కడున్నది? ఈవేళ ప్రజలకి, రైతులకి నిజంగా సాంకేతిక విజ్ఞానం ఎక్కడ అందుతున్నది? ఒక్కసారి పంట పండిస్తే మార్కెటింగ్ సౌకర్యం ఎక్కడున్నది? మార్కెటింగ్ సౌకర్యం ఒకవేళ ఉన్నా కూడా వ్యాల్యు ఎడిషన్ ఎక్కడున్నది? పంట ఎక్కువ పండిత ధర తగ్గిపోవడం తప్ప, పంట పండటం వలన రైతుకు లాభం లేకుండా పోతున్నది. అందుకే అధ్యక్షా, వెయ్యి చిన్న పట్టణాలను ఏర్పాటు చేసి, అక్కడ Extension, Marketing, Agro Processing చిన్న పరిశ్రమలు, నైపుణ్యం, దానితోబాటు ఉపాధి, విద్య, ఆరోగ్యం, మంచి జీవిత ప్రమాణాలు, దాని కోసం బడ్జెట్‌లో రూ॥10 వేల కోట్లు కేటాయిస్తారని ఆశించాను. అది చేసినట్లయితే, ఏటా 10 లక్షల మందికి ఉపాధి వచ్చుండేది. 5 ఏళ్లలో 50 లక్షల మందికి ఉపాధి దొరికేది, ఈ వలసలు తగ్గేవి.

చివరికి వస్తున్నాను. మౌలికమైన పరిపాలనలో భూమిని గూర్చి ఇటీవల చర్చకు కూడా వచ్చింది. భూమి రికార్డుల్లో దాదాపు 50 శాతం రికార్డులు లేవు. ఎప్పుడో వందేళ్ల క్రితం సర్వే జరగడమే కాదు. 50 శాతం రికార్డులు అధికారికంగా ఇచ్చిన మాట, చాలా జిల్లాల్లో 50 శాతం రికార్డులు గాయబై పోయాయి. అసలు Land records లేవు FMBS లేవు.

పోలీసు.. Modemization కోసం అట్లాగే ప్రతి జిల్లాకి Forensic Lab కోసం Independent Crime Investigation నేర పరిశోధన స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి కోసం కేటాయింపులు చేస్తారనుకున్నాను. అవేమి కనిపించడం లేదు. న్యాయ వ్యవస్థ... జాతీయ స్థాయిలో లోక్‌సత్తా చేసిన పోరాటం వల్ల స్థానిక న్యాయలయాల కోసం చట్టం వస్తే, ఢిల్లీ నుంచి డబ్బులిస్తామయ్యా ప్రతి మండలంలో కోర్టు పెట్టండి, చిన్న కేసులన్నీ కూడా పరిష్కారమవుతాయని చెప్పంటే, మన రాష్ట్రంలో డబ్బులిస్తామన్నా కూడా కోర్టులు పెట్టడానికి ఏమాత్రం ఇంగిత జ్ఞానం లేదు. ఈ బడ్జెట్‌లో దాని గురించి ప్రస్తావనే లేదు.

డా॥ఎన్. జయప్రకాష్ నారాయణ్ : ఇక మౌలిక సదుపాయాలు అధ్యక్షా.. చివరికి వస్తున్నాను. రోడ్ల విషయంలో బడ్జెట్ బాగా చూపెడుతున్నారు సంతోషం. ఈ సంవత్సరం ఖచ్చితంగా జాతీయ స్థాయిలో రోడ్లు చూపెట్టినట్లుగా, పెద్దఎత్తున చేపట్టడం కోసం పథకాలు రూపొందించారు, సంతోషం. కాని, దీర్ఘకాలికంగా ఫ్లడ్ రిలీఫ్ ఇటీవల వచ్చిన వర్షాలు, ఈ వరదల నేపథ్యంలో పెద్దఎత్తున దీర్ఘకాలికంగా మళ్లీ వరదల నుంచి తట్టుకోవడానికి వీలుగా ఏర్పాటు చేస్తారనుకుంటే.. ఒక్క రూపాయి కూడా కేటాయింపులు చూపెట్టలేదు.

డా॥ఎన్.జయప్రకాష్ నారాయణ్ : విద్యుత్ విషయంలో, గుజరాత్‌లో 24 గంటల విద్యుత్ అందుతుంటే.. మన రాష్ట్రంలో హైదరాబాద్ నగరంలో మార్చి మాసంలో కూడా కొరతలుంటున్నాయి. విద్యుత్‌ను 24 గంటలు అందించకుండా గ్రామాలను బాగా చేయలేరు, పారిశ్రామికీకరణను పెంచలేరు, వలసలను ఆరికట్టలేరు. అది కావాలని చెప్పంటే.. ప్రతి గ్రామంలో మీటర్లు కావాలి. నిజాయితీగా విద్యుత్ ఎక్కడికి పోతుందో ఆ దొంగతనాన్ని అరికట్టాలి. సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని పెంచాలి. నిజంగా ప్రజలు కోరుకుంటుంది 24 గంటల అందే విద్యుత్తు. మాటలతో కాదు లోక్‌సత్తా చేసి చూపెట్టింది కొన్ని జిల్లాల్లో సబ్ స్టేషన్లలో ఈ విద్యుత్ పంపిణీలో నష్టాలను నివారణ చేసి. గ్యాస్ గ్రిడ్.. ఎన్నిసార్లు చెప్పి గ్యాస్ గ్రిడ్ కోసం ఈ సారి ఒక్క రూపాయి కూడా కేటాయింపు లేదు. అలాగే ఇరిగేషన్ గురించి ప్రస్తావన వచ్చింది. ఇప్పటికైనా సాధ్యాసాధ్యాలను పరిశీలన చేసి నిజంగా రైతుల ప్రయోజనం కోసం పునరాలోచన చేయండి. చివరి మాట పెట్టుబడులు రాష్ట్రంలో ప్రైవేటు రంగంలో, ప్రభుత్వ పెట్టుబడులేమో.. గతంలో రూ॥16 వేల కోట్లుంటే.. రూ॥14 వేల కోట్లకు పడిపోయింది. ప్రైవేటు పెట్టుబడులు ఎస్ఇజెడ్‌ల బయట అక్కడ ఎంతుందో దేవుడికెరుక, కేవలం రూ॥8,400 కోట్లు మాత్రమే, ఇన్ని లక్షల కోట్ల రూపాయలు మనం బడ్జెట్లో చూపెడుతున్నా.. రూ॥8,400 కోట్లే ప్రైవేటు పెట్టుబడులు, ఇక ఉద్యోగాలెక్కడ? అవినీతి అధ్యక్షా.. అవినీతిని గూర్చి ఒక్క మాట కూడా గవర్నర్ ప్రసంగంలోగాని, బడ్జెట్లోగాని లేదు.

డా॥ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ్ : అవినీతి.. ఇది కేవలం హాస్యం కాదు అధ్యక్షా.. ఆరోపణల కోసం నేను చెప్పడం లేదు. అవినీతి ఈ రోజు జీవనస్రవంతిలో అంతర్భాగమైయ్యింది. కేవలం ఖజానాలో డబ్బు వృధాగా పోవడమే కాదు, కాంపిటీషన్‌ను నాశనం చేస్తోంది. పోటీకి తట్టుకొని, మంచి ప్రమాణాలతో పనులెవరు చేయాలో వారికి కాకుండా లంచాలిచ్చిన వాళ్లకు ఎప్పుడైతే పనులివ్వడం మొదలెట్టుతున్నామో.. వ్యవస్థ నిర్వీర్యమవుతుంది. దానితోబాటు ప్రజల్లో విశ్వాసం సన్నగిల్లుతోంది. హెరాస్‌మెంట్.. అవినీతి కోసం.. నేను అధికారిని నియమించడం కోసం నేను అవినీతికి పాల్పడితే.. వాడు క్రిందవాడిపై అవినీతికి పాల్పడితే.. ఆ క్రిందవాడు పౌరుడి దగ్గర నుండి లంచం తీసుకోకుండా ఒక్క పని చేయడం లేదు. హైరానా పెట్టి ప్రజలను వేధిస్తున్నారు. అధ్యక్షా.. అందుచేతనే.. నేను ఈ వేళ అంకెలతో మాట్లాడే ప్రయత్నం చేయలేదు. రాజకీయ విమర్శ చేయలేదు. ఈ పార్టీ ఆ పార్టీ కాదు. 60 ఏళ్లలో కొంత మంచి చేశాం కాని, ఎన్నో రంగాలలో పరిస్థితి దారుణంగా ఉంది. ప్రజలు రాజకీయాన్ని పరిపాలనను ద్వేషిస్తున్నారు, అసహ్యించుకుంటున్నారు. ఎందుకు ఈ అసహ్యాన్ని మనమంతా మూట కట్టుకోవాలి? ఈ శాసనసభ్యులు వచ్చింది ప్రజల గౌరవాన్ని పొందడం కోసం, సభ్యులందరి మనస్సుల్లో ఉంది, ప్రజల్లో

ఔన్నత్యాన్ని పెంచాలని చెప్పని, మన పదవి కాలంలో మంచి జరగాలని చెప్పని. అది జరగాలంటే అధ్యక్షా.. చివరి మాట అందరికీ అవకాశాలు రావాలి. బీదరికాన్ని కొనసాగించి సంక్షేమం పేరుతో ప్రజల్ని భిక్షగాళ్లగా చేసే వ్యవస్థకాదు కావాల్సింది. అందరికీ అవకాశాలను ఇచ్చే వ్యవస్థ. అవినీతిని అంతం చేసే వ్యవస్థ.

అధికారాన్ని వికేంద్రికరించే వ్యవస్థ, ప్రజల చేతుల్లో అధికారాన్ని పెట్టే వ్యవస్థ, ప్రతి మండలంలో ఒక పట్టణాన్ని అభివృద్ధి చేసి, లక్షలాది మంది యువతకు ఉపాధి కలిగించే వ్యవస్థ, అలాంటి వ్యవస్థ నిర్మాణం కోసం ఇప్పటికైనా పట్టించుకోండి. ఈ బడ్జెట్లో ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను 55 శాతం మార్కులు మాత్రమే ఇస్తాను. మీరు తలసరి వెయ్యి రూపాయల్ని కనీసం పంచాయితీలకు, మున్సిపాలిటీలకు కేటాయించి అధికారాల్ని అక్కడికి పంపించి రూ॥10 వేలకోట్లు ఏటా.. ఉపాధి కల్పనకి, వెయ్యి చిన్న పట్టణాల ఏర్పాటుకి ఇచ్చిన నాడు, నేను ఆ బడ్జెట్లో 90 శాతం మార్కులిస్తాను. వచ్చే ఏడాదికి ముఖ్యమంత్రిగారో వారు పెట్టిన ఆర్థిక మంత్రో ఆ 90 శాతం మార్కుల కోసం ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తూ, మీకు ధన్యవాదాలు తెల్పుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

* * *